

Huvudansökan, kandidatprogram i kulturforskning

Urvalsprov 17.5.2018 kl 15.00–19.00

Skriv ditt namn och dina personuppgifter med tryckbokstäver.

Skriv ditt namn med latinska bokstäver (abcd...), inte till exempel med kyrilliska bokstäver (абгд...).

Om du inte har en finländsk personbeteckning, skriver du istället din födelsetid.

Skriv dina personuppgifter på alla provpapper.

Efternamn	
Förnamn (alla)	
Personbeteckning	
E-postadress	
Telefon	

Kontrollera med hjälp av sidnumren att du har fått alla sidor.

Skriv din namnteckning i fältet nedan för att visa att du har kontrollerat ovan nämnda saker.

Namnteckning	
--------------	--

Om du vill att dina provsvar bedöms, lämna det nedanstående fältet tomt.

Om du inte vill att dina provsvar bedöms, skriv följande text i fältet nedan: "*Jag vill inte att mina provsvar bedöms*". I detta fall får du noll poäng i provet.

Att avstå från bedömning	
--------------------------	--

Namn: _____

Personbeteckning: _____

wvc

Läs noggrant igenom alla anvisningar

- Kontrollera att ditt provkompendium utöver titelbladet och anvisningarna (sida 1–4) innehåller följande sidor:
  - en separat material-del
  - provfrågor och svarsfält (sida 5–9)
  - ett konceptpapper för egna anteckningar
- Vid bedömningen beaktas förmågan att gestalta helheter, att använda exakta begrepp, att uttrycka sig tydligt och att dryfta centrala frågor inom fackområdet. I del 2 bedöms därtill din förmåga att tillämpa dina kunskaper om centrala frågor inom fackområdet till det givna materialet.
- Skriv dina provsvar på svenska eller på finska. Svar som har skrivits på andra språk bedöms inte.
- Skriv varje svar i frågans svarsfält. Anteckningar som skrivits utanför svarsfältet beaktas inte i bedömningen.
- Skriv med blyertspenna och med tydlig handstil. Otydliga anteckningar bedöms enligt det alternativet som ger minst poäng.
- Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen. Du har fått ett konceptpappersark. Du kan få mera konceptpapper av övervakaren.
- Placera ditt provmaterial så att deltagare som sitter nära dig inte kan se dina svar och anteckningar.

Poäng

Urvalsprovet poängsätts på skalan 0–100.

Del	Du kan få	Du kan bli antagen bara om du får
1	0–60 poäng	minst 30 poäng
2	0–40 poäng	minst 20 poäng
Totalt	0–100 poäng	minst 50 poäng

Del 1 baserar sig på provlitteratur och del 2 baserar sig på materialet som delas ut vid provtidfallet.

Dina provsvar i vissa delar av provet förblir outvärderade ifall du inte uppnått lägsta möjliga godkända poängantal i någon av provets delar.

Om du vill påkalla övervakarens uppmärksamhet

Om du vill påkalla övervakarens uppmärksamhet, ska du höja armen. Övervakaren kommer då fram till dig. Säg ditt ärende till övervakaren med låg röst.

Om du vill gå på toaletten

Du kan besöka toaletten ledsagad av en övervakare. Övervakarna följer en provdeltagare åt gången till toaletten.

De flesta provsalar har endast sådana toaletter i närheten som följer den traditionella könsindelningen i dam- och herrtoaletter. Därför måste den övervakare som följer dig vara en man om du vill besöka herrtoaletten och en kvinna om du vill besöka damtoaletten.

Gör så här om du vill besöka toaletten:

1. Kontrollera att det finns minst två övervakare i salen och att minst en är en person som kan följa dig till toaletten. Om dessa kriterier inte uppfylls, vänta tills situationen har ändrats.
2. Ta fram sidan 2 med texten WC med stor font och håll upp pappret så att övervakaren kan se texten och kommer fram till dig. Vänta tålmodigt. Övervakaren kan kanske inte följa dig till toaletten genast. Övervakaren kan inte heller nödvändigtvis följa provdeltagarna till toaletten i den ordning de anmäler sitt behov.
3. När övervakaren ger dig ett tecken, samla ihop dina provpapper och lägg dem innanför konceptpappret, och följ sedan övervakaren till toaletten.

När du vill lämna in ditt prov

När du vill lämna in provet, lägg in dina provpapper innanför konceptpappret i samma ordning som du fick dem.

När du går för att lämna in provet, ta med alla dina saker från din plats så att du inte behöver gå tillbaka för att hämta dem.

Lämna in alla provpapper, också konceptpappret, till övervakaren i salens främre del.

Lämna in alla papper, även om du har lämnat vissa eller alla uppgifter obesvarade. Bevisa din identitet när du lämnar in provpappren. Kom ihåg att skriva din namnteckning på provkompendiets titelblad. Övervakaren kan ge dig ett separat intyg över att du deltagit i provet om du behöver det.

DEL 1. Definition av begrepp utifrån litteraturen för urvalsprovet (0–60 poäng)

Uppgifterna i del 1 bygger på följande material:

1) Hämeenaho, Pilvi och Eerika Koskinen-Koivisto (red.): *Moniulotteinen etnografia*. Helsinki: Ethnos ry, 2014.

2) Immonen, Visa: "Sotkuinen aineellisuus. Menneisyyden merkityksistä ja ihmiskeskeisyydestä esineiden ajallisuuteen", *Historiallinen aikakauskirja* 2/2016, 190–200.

Definiera följande sex (6) begrepp. Skriv svaren tydligt och använd språkligt korrekta hela satser, inte punktlistor.

1. "Imperialistinen maantiede" (enligt Fingerroos och Jouhkis artikel)

---

2. "Sotkuinen aineellisuus" inom arkeologin (enligt Visa Immonens artikel)

---

3. "Tiheä osallistuminen" (enligt Aromaas och Tiilis artikel)

Namn: _____

Personbeteckning: _____

---

4. "Kinesteettinen empatia" (enligt Aromaas och Tiilis artikel)

---

5. "Etnologinen reflektio" (enligt Fingerroos och Jouhkis artikel)

---

6. "Käsitteellinen relativismi" (enligt Koskinens artikel)

Namn: _____

Personbeteckning: _____

Uppgift 2.2: Bildmaterial

Finlands Riksdagshus har beskrivits som ett allkonstverk, ett självständighetsmonument och en representation av nationell försoning (Liisa-Maria Hakala-Zilliacus, 2002). Analysera Bruno Tuukkanens två väggmålningar i Riksdagshusets matsal med utgångspunkt i det förgångnas närvaro och målningarnas mångtidighet. Dryfta väggmålningarnas teman och rumsliga intryck. Diskutera vilka betydelser temana har med beaktande av väggmålningarnas plats i Riksdagshuset och dess matsal samt den historiska tidpunkten för deras tillkomst.

Kulttuurien tutkimuksen kandiohjelman valintakoe 2018, hyvän vastauksen piirteet

Helsingin yliopisto

Valintakokeiden ennakkomateriaali:

1) Hämeenaho, Pilvi ja Eerika Koskinen-Koivisto (toim.): *Moniulotteinen etnografia*. Helsinki: Ethnos ry, 2014. ISBN 978-951-96345-9-3, ISSN 0357-511X. Kirjasta EI lueta sivuja 32–58 (Marcus), 212–234 (Koskela) ja 333–361 (Nissi).

2) Immonen, Visa: "Sotkuinen aineellisuus. Menneisyyden merkityksistä ja ihmiskeskeisyydestä esineiden ajallisuuteen", *Historiallinen aikakauskirja* 2/2016, sivut 190–200.

Valintakokeessa jaettava aineisto:

2.1 Tekstiaineisto: Otteita artikkelista Sanna Lillbroända-Annala: "Kulttuuriperintö prosessina ja arvottamisen välineenä", teoksessa Tytti Steel ym. (toim.), *Muuttuva kulttuuriperintö*, 19–40. Helsinki: Ethnos ry, 2014.

2.2 Kuva-aineisto: Taide- ja koristemaalari Bruno Tuukkanen (1891–1979): Kaksi Eduskuntatalon ruokasalin seinämaalausta, valmistuneet 1930, sekä kuva ruokasalista. Eduskuntatalo, valmistunut 1931, arkkitehti J. S. Sirén (1889–1961).

OSA 1: Valintakoekirjallisuuteen perustuvat tehtävät (0–60 p.)

1) Imperialistinen maantiede (Fingerroosin ja Jouhkin artikkelin mukaan)

Imperialistisella maantieteellä tarkoitetaan antropologi Edward Saidin ajatusta kaukana asuvista "toisista". Eurooppalaiset kansat pitivät "toisia" alkukantaisina, hallinnoitavina ja säädeltävänä työvoimana. Vieraat ihmiset oli otettava sivistyneiden kansojen ja kansakuntien palvelukseen. Imperialismi ja kolonialismi olivat Saidin mukaan keskeisiä eurooppalaiseen kansakunta-ajatteluun vaikuttaneita ilmiöitä. Imperialistinen ajattelutapa on tunnustettu osaksi suomalaisuuden määrittelyä ja kulttuurin tutkimuksen historiaa 1900-luvun alussa. Ilmiötä on kutsuttu kansallisromantiikaksi, (kalevalaiseksi) kulttuurinationalismiksi ja stigmatisoinnin traditioksi. (max. 10 p.)

2) Sotkuinen aineellisuus arkeologiassa (Visa Immosen artikkelin mukaan)

Sotkuinen aineellisuus kuvaa menneisyyden esineiden ja tekstien moniajallisuutta, aineellisuuden merkityksiä ja niistä riippumatonta luonnetta. Sotkuisuus arkeologisessa tulkinnassa on sitä että menneisyyden aikatasot ovat yhtä aikaa läsnä. Ei tutkita menneisyyden tapahtumia vaan sen moniajallista läsnäoloa esineissä tässä ja nyt. 'Sotkuisuus' tulee arkeologian teoreettisista keskusteluista. Esineet eivät ole menneisyyden jälkiä vaan menneisyyden läsnäoloa. Aineellinen kulttuuri on sotkuista, se on ihmistoiminnan tulos, mutta myös materiaalien ominaisuuksiensa

sekä niistä juontuvan suunnittele mattomuutensa ja epäjärjestyksensä vuoksi myös epäinhimillistä.
(max. 10 p.)

3) Tiheä osallistuminen (Aromaan ja Tiilin artikkelin mukaan)

* tiheä osallistuminen on etnografiaa, jolla tarkoitetaan kulttuurisen tiedon tavoittamista jaetun kokemuksen ja tutkijan oman ruumiin kautta (4 p.)

* kulttuurinen tieto tallentuu ensin tutkijan ruumiiseen ja saa sanallisen muodon vasta jälkeempään (4 p.)

* kyse on antropologi Jaida Kim Samudran ajatuksesta (2 p.)

4) Kinesteettinen empatia (Aromaan ja Tiilin artikkelin mukaan)

* kinesteettisellä empatialla voidaan käsitteellistää jäljittelyn kautta tapahtuvaa empaattista eläytymistä (2 p.)

* se on kyky tunnistaa ja tuntea toisen liikkeitä omassa ruumiissa (2 p.)

* liike havaitaan ikään kuin ”sisältä päin”, oman ruumiin topografian perusteella; siinä on siis kyse empaattisen asenteen ilmenemisestä kokonaisvaltaisesti, myös ruumiinkokemuksena (4 p.)

* yksi keskeisistä ruumiillisen tiedon menetelmistä, mahdollistaa sanattoman yhteyden ja vuorovaikutukseen pääsemisen toisten kanssa (2 p.)

5) Etnologinen reflektio (Fingerroosin ja Jouhkin artikkelin mukaan)

Etnologinen reflektio tarkoittaa tutkimuksen suunnitteluun, tekoon ja raportointiin vaikuttavien subjektiivisten, menetelmällisten ja tiedon olemusta käsittelevien tekijöiden tiedostamista ja arviointia. Tutkimuksessa täytyy kirjoittaa auki ”etnologinen työkalupakki”, joka pitää sisällään omat valmiudet, kiinnostukset, tutkimusmenetelmät ja käsitykset siitä millainen on etnologinen tieto ja millainen tutkittava kulttuuri ja ihmiset ovat. (5 p.)

Reflektioinnin kohteena ovat myös tutkimuskysymykset, millaiset tavoitteet ja päämäärät ovat vaikuttaneet tutkimusaineiston syntyyn, miten tutkimusprosessi on edennyt ja millä oikeudella tutkimus on yleensäkin tehty (2 p.)

Reflektiota tehdään siksi, että tutkimuksen tekoon liittyvät valinnat vaikuttavat tutkimustulkintaan ja että ulkopuoliset ymmärtävät mistä lähtökohdista tutkimusta on tehty. (2 p.)

Reflektoivassa paikantamisessa eli etnografisen tekemisen auki kirjoittaminen tutkimustekstissä näyttää sen, että etnografiset totuudet ovat osittaisia: näkökulmiin sitoutuneita, epätäydellisiä ja keskeneräisiä. (1 p.)

6) Käsitteellinen relativismi (Koskisen artikkelin mukaan)

Relativismissa tieto on suhteellista. Käsitteellisessä relativismin mukaan ei ole olemassa neutraaleja käsityksiä. Käsitteellisen relativismin mukaan ihmiset ajattelevat myös aina jonkin käsitejärjestelmän sisällä. (3 p.)

Järjestelmät vaikuttavat ajatteluun joten kahden käsitejärjestelmän sisällä esitettyjä väitteitä ei voida mielekkäästi verrata toisiinsa, koska kääntäminen kahden eri järjestelmän sisällä on mahdotonta tai ainakin vaikeaa (3 p.)

Jyrkkä tulkinta käsitteellisestä relativismista on kulttuurintutkijalle ongelmallinen koska se tuomitsee vieraiden käsitejärjestelmien ymmärtämisen mahdottomaksi. (2 p.)

Metodologisesti kääntäminen kahden järjestelmän välillä voi kuitenkin olla mahdollista, mutta se vaatii tutkijan käsitejärjestelmän venyttämistä äärimmilleen, jotta tutkittavan käsitejärjestelmän merkitysten ilmaisu olisi mahdollista. Kääntäminen on siis mahdollista, mutta se on aina keskeneräistä (1 p.)

Tutkija käsittelee myös vieraissa tietojärjestelmistä tuotettua tietoa eri tavalla kuin omassa akateemisessa järjestelmässä tuotettua tietoa. Tutkija suhtautu kunnioittavasti toisenlaiseen tapaan tuottaa tietoa. Kuitenkin jos näitä erilaisia tiedon muotoja halutaan arvioida saman järjestelmän sisällä, se tarkoittaisi arvottavaa kritiikkiä. (1 p.)

OSA 2: Aineistoon perustuvat tehtävät (0–40 p.)

2.1: Tekstiaineisto

Pohdi kulttuuriperinnön käsitteen määrittelyyn liittyviä haasteita arvottamisen ja merkityksenannon näkökulmasta.

Maksimi 20 pistettä koostuu seuraavista osista: max.

Kulttuuriperinnön muuttuminen, prosessuaalisuus, aineellisuus ja aineettomuus (2 p.)

Yhteiskunnalliset muutokset vaikuttavat miten kulttuuriperintö ymmärretään (1 p.)

Onko kaikki kulttuuriperintöä? Valta, kuka määrittää? (2 p.)

Arvottaminen on suhteellista ja muuttuvaa (2 p.)

Merkityksenanto on suhteellista ja muuttuvaa (2 p.)

Erilaiset intressit, nekin muuttuvat (2 p.)

Merkittävä identiteetin kannalta, jatkuvuus (2 p.)

Globaali ja paikallinen taso (1 p.)

UNESCO, institutionaalisuus / yksityisyys (1 p.)

Ajankohtainen esimerkki / viittaus toiseen tekstiin (2 p.)

Pohtiva ote (3 p.)

2.2: Kuva-aineisto

Suomen Eduskuntataloa on luonnehdittu kokonaistaideteokseksi, itsenäisyysmonumentiksi ja kansallisen sovinnon representaatioksi (Liisa-Maria Hakala-Zilliacus, 2002).

Analysoi Bruno Tuukkasen Eduskuntatalon ruokasaliin maalaamaa kahta seinämaalausta menneisyyden läsnäolon ja moniajallisuuden näkökulmasta. Tarkastele seinämaalauksien aiheita ja tilavaikutelmaa. Pohdi, mitä merkityksiä aiheilla on huomioiden seinämaalauksen paikka Eduskuntatalossa ja sen ruokasalissa sekä niiden historiallinen syntyajankohta.

Kuva-aiheen tunnistus (max 6 p.):

maanviljely ja kalastus: agraari Suomi ja Suomen elinkeinot

kirkko, majakka, laivat, aurinko

suomalaiset arvot: työ, ahkeruus, jokapäiväinen leipä, koti, uskonto, isänmaa, luonto

tulevaisuuden rakentaminen kansalaiset, tasa-arvo miesten ja naisten välillä

Teosten syntyajankohta ja suhde Suomen historiaan (max 4 p.):

1930-luvun poliittinen tilanne: sisällissodasta kansan yhtenäisyyteen itsenäistyminen, Suomen nuoren valtion ja demokratian rakentaminen

Menneisyyden läsnäolo, moniajallisuus ja teosten suhde paikkaan (max 7 p.):

2 pistettä: teosten aiheiden historiallisuus: arjen historia, menneisyys, merkitysten muutos nykyhetkeen

3 pistettä: materiaalisuus: värit, sinivalkoisuus, kompositio, perspektiivi, itämaisuus, ikkunamaisuus

2 pistettä: ruuantuotantoaiheisten teosten paikka Eduskuntatalon ruokalassa, katsojana kansanedustaja

Huomiokyky, innovatiivisuus ja johtopäätösten teko kukin 1 pistettä (max 3 p.)